ובאר בקודשו, דהעולם כולו וכן כל חלקי הבריאה וכל דבר גשמי שיש בעולם, הרי הוא מלא וגדוש באלקות, ועל ידי שמגלים את הנקודה האלוקות הטמון בדבר הגשמי ההיא יכולים להשיג ולידבק להניצוץ האלוקי שבה, ועי"ז יש לו קנין בהקב"ה כביכול - שאפשר לידבק בו ית' ממש - וכל הארץ ומלואה מלאים בקניינים אלו אם האדם רק שואף וחותר לעומק הנקודה האלוקית שיש בכל חלק מהבריאה.

וכעין הדברים הללו איתא **במשך חכמה** (בפרשת לך לך) עה"פ (איוב י"ט כ"ו) **ומבשרי אחזה אלוקי**, שעל ידי **בשרי** היינו על ידי הגשמיות, אפשר להשיג יותר ממה שאני יכול לראותו בלי **בשרי - בלעדי הגשמיות והחומריות**, דהיינו שע"י שלומדים את התורה ועושים רצון בוראינו בתוך לבושינו החומרי עי"ז אפשר לנו להשיג יותר מאילו לא היה לנו גוף וחומר המבדיל בינינו לבין הכח האלוקי השוכן בנו.

וי"ל שהחלק האלוקי ההיא שיש בכל דבר שבבריאה, זה בעצם **האור ההיא שנברא ביום הראשון לבריאת העולם**, ובכל חלק וחלק מן הבריאה בין בשמים ובארץ ובימים ובתהומות ובכל דבר שיש בבריאה, שם מצוי וקיים וטמון האור ההיא, וזה חלק האלוקות שיש בבריאה, אך זה טמון וגנוז בתוכו וצריך להוציאו מהכח אל הפועל.

השגת האלוקות ביותר אחר הגניזה

וממשיך שם המשך חכמה, שהיות שאדם יכול להשיג **יותר** את האלוקות על ידי הגשם שבו, יותר ממה שהיה משיג בלי הגשם, כן היה הדבר באדם הראשון שהשיג את הקב"ה לאחר שחטא וגורש מהגן עדן, יותר ממה שהשיג טרם שחטא בעת שהיה עדיין בגן עדן מקדם.

וזאת, מכיון דכשאדם הראשון היה בגן עדן ראה את הקב"ה כפי בחינתו שראה אז, אמנם **כשחטא ונתגשם** במידה מה, ונהיה לחומר עב, ועבד על עצמו והתעלה גבוה מעל גבוה והתאמץ ביותר להפוך חומר לצורה, והעמיק בכל דבר מהו העבודת ה' שיש בו ומה רוצה הקב"ה בזה, אזי היה **יכול לראות את האלוקות ביתר שאת ועוז ממה שהיה רואה מקודם** בעת היותו בגן עדן.

קיום הבריאה תלוי באדם

וכך הוא **במשך חכמה** בהדיא עה"פ (בראשית א' ל"א) **וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד**. ומקשה דהנה בכל הנבראים חזינן שהקב"ה הביט על כל דבר שנברא, וכדברי הרמב"ן ש'**וירא**' הכוונה שהתבונן בבריאה ההיא שברא ועשהו למציאות קיימת, ובכל דבר שנברא הביט בו לאחמ"כ ועשהו למציאות ודבר ממשי שקיים.

אם כן גם הכא שמיירי לאחר בריאת האדם ויצירתו, הביט הקב"ה על **האדם** ועשהו למציאות קיימת, וא"כ מהו הטעם שלא כתוב בברירות וירא אלוקים את **האדם**, אלא כתוב 'את כל אשר עשה' - דקאי על **כל הבריאה**. ומזה חזינן שרק אחר בריאת האדם עשה הקב"ה את 'כל אשר עשה' למציאות קיימת ולא רק האדם לבד, היות וכל מציאות העולם תלויה וקיימת בעבודת האדם.

ומפרש ואומר, שכן הוא הדבר בכל עת, שהבריאה בעצמיותה **תלויה ועומדת** על ידי מעשיו של האדם, והכל תלוי ושייך לפי מעשיו, ובכל דבר שבבריאה יש בו כח עליון התלוי ועומד כל הזמן במעשיו של האדם, ולכך כשגמר הקב"ה לברוא את האדם, רק אז נשלם ועמד כל העולם - כל אשר עשה, מכיון דהכל תלוי ועומד במעשיו.

התעלות הבריאה על ידי גילוי האור שבו

ונמצא לפי"ז שאם מעשיו של האדם טובים הם, אזי **יתעלו כל הברואים והדברים הגשמיים יהיו ליותר טובים במציאותם החומרי**, ועל ידי שיעבוד את השם יתברך כראוי וימצא את חלק האלוקי הטמון וגנוז בכל דבר גשמי, ויבין ויתבונן היטב בכל דבר מה מטרתו וייעודו של הדבר ההיא בעולם לגבי עבודת יתברך שמו, זה יגלה לו את ניצוץ האלוקי הטמון בחפץ הגשמי ועל ידי זה יתעלה הבריאה יותר ויותר. (וכמו שאמרו ז"ל במס' תענית שבזמנו של **רבי שמעון בן שטח** היו גרעיני החטים גדולות כשני כליות של שור הגדול, משום שעבדו את השם יתברך כראוי).

וכל זה הוי **האור ההיא שנברא ביום הראשון** וגנזוהו הקב"ה עמוק בכל דבר גשמי שנברא, ומטרת האדם הוא לעבוד את השם יתברך כראוי ולגלות בכל דבר גשמי שיש בעולם את הניצוץ החבוי בו ומהו ייעודו לגבי עבודת השם.

ואפשר לומר עוד על פי זה, דחז"ל דרשו במדרש (רבה כאן) '**והנה טוב מאד - זה היצר הרע**', וצ"ב הכוונה בזה, אלא על ידי שיש יצר הרע ומגשם את האדם, זה יכול לעשות את הבריאה להיות לטוב מאוד, כי כשאדם מתגבר על היצר הרע ועובד את השי"ת כראוי ומגלה את האור והאלוקות הגנוז בבריאה, נתברר הבריאה הגשמית ומתעלת ליותר טובה.

כבר ביום הראשון הטמין הקב"ה אורו ית' בכל הבריאה

והשתא ניחא **קושיא קמייתא**, דאם האור שנברא ביום הראשון לא נשאר לעולם מה טעם בראוהו, אמנם השתא ניחא שפיר, דוודאי שהאור שנברא ביום הראשון מיועד וקיים לעולם הזה, אכן לא באתגליא ובבהירות, אלא שזה טמון בכל דבר ודבר גשמי הקיים בעולם, וצריך האדם לעבוד ולהתעלות להגיע לניצוץ האלוקי החבוי בו.

וניחא שפיר גם **קושיא בתרייתא** שהקשינו, דמה טעם ברא כל את הברואים ביום הראשון דייקא, אלא כי רצה הקב"ה שביום בריאת **האור** ביום הראשון, מיד יכניס את האור ההיא בכל הבריאה שיש בעולם, ובכל דבר שקיים ונמצא בעולם הכניס וטמן בו את האור והאלקות ההיא.

ולכתחילה הכל היה בגלוי - (וכעין שהיה אדם הראשון בגן עדן מקדם), אך למעשה הקב"ה ראה שיהיה יותר טוב כשזה יהיה גנוז ונעלם בתוך הבריאה - גנזוהו, ועל ידי מעשיו של האדם שיתייגע על זה ויעבוד את השי"ת כראוי יזכה להתגלות האור הזה ביתר שאת ויתר עוז.

בראשית היינו בחכמתא

והשתא ניחא מאוד דברי **התרגום יהונתן** שאומר על דברי הפסוק 'בראשית ברא אלוקים' ומפרש **בחכמתא**, ולכך אין כתוב 'בראשונה' אלא 'בראשית' שמרמז על חכמה, ע"כ. ומה הכוונה בדבריו אלו.

אלא שבזוה"ק חזינן דחכמה זהו 'כח - מה', כוחו של הקב"ה, דחכמה הוא כוחו של הקב"ה בלבד, (מה שאין כן בינה ודעת שזה כבר מתחיל אצל האדם, ואכמ"ל).

והיינו, שהקב"ה הכניס ביום הראשון בראשיתו של הבריאה 'כח מה' מכוחו ומאורו ית"ש בבריאה כולה והיינו האור ההיא, שכשיעבוד האדם את הקב"ה וייגע את עצמו בזה ימצא את האור הפנימי והאלוקות שגנוז בתוך הבריאה.